

громадянської позиції серед дітей та молоді. Зроблено певні висновки з підтвердженнями того, що національно-патріотичне виховання дітей через засоби фізичного виховання має неабиякий вплив на здоров'я та свідомість майбутньої молоді.

Ключові слова: фізичне виховання, заклади освіти, національно-патріотичне виховання, діти, молодь, здоров'я, патріотизм.

Muzychenko M., Svystun D. Characteristics of Physical Education in Relation to Children's National-Patriotic Education

This article examines the means of physical education in relation to the national-patriotic education of children and the need for the national-patriotic education of children using the means of physical education. Various methods of physical education aimed at the development of patriotic values among children are shown, including sports games, participation in patriotic events and sports competitions with national symbols. The positive impact of such an approach on the formation of a national-patriotic outlook and an active civic position among children and youth is highlighted. Certain conclusions have been drawn with confirmations that the national-patriotic upbringing of children through the means of physical education has a significant impact on the health and consciousness of the future youth.

Key words: physical education, educational institutions, national-patriotic education, children, youth, health, patriotism.

УДК 976

А. О. Чорний

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Національно-патріотичне виховання учнів у закладах загальної середньої освіти відіграє важливу роль у формуванні громадянської свідомості та патріотизму. Проте, з огляду на сучасні тенденції та виклики, існує потреба у з'ясуванні ефективних методів та підходів до національно-патріотичного виховання, зокрема, через уроки фізичної культури.

Проблема полягає в необхідності вивчення та аналізу можливостей, стратегій та методів національно-патріотичного виховання на уроках фізичної культури, а також в ідентифікації факторів, що впливають на ефективність такого виховання.

Останніми роками в багатьох країнах все більше уваги приділяється інтеграції національно-патріотичного виховання в навчальні програми закладів загальної середньої освіти. Це призвело до підвищення інтересу до вивчення того, як національно-патріотичне виховання можна включити в різні предмети, в тому числі й у фізичне виховання.

Метою даної наукової роботи є вивчення того, як національно-патріотичне виховання впроваджено в сучасні уроки фізичної культури в закладах загальної середньої освіти.

Зокрема, досліджуватимуться ключові компоненти національно-патріотичного виховання, включені до навчальної програми фізичного виховання, а також проблеми та переваги інтеграції національно-патріотичного виховання у фізичне виховання. Досліджуючи ці проблеми, ця стаття має на меті висвітлити важливість національно-патріотичного виховання в системі загальної середньої освіти та його потенційний вплив на фізичний, соціальний та емоційний розвиток учнів.

Завданням дослідження є:

1. Вичначити як національно-патріотичне виховання закладено в сучасні уроки фізкультури.

2. Проаналізувати ключові компоненти національно-патріотичного виховання закладені в навчальній програмі з фізичної культури.

3. Дослідити проблеми та переваги інтеграції національно-патріотичного виховання у фізичне виховання.

Методи дослідження. Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань можуть бути використані різноманітні методи дослідження:

1. Огляд літературних джерел, наукових статей, книг та інших документів, що стосуються національно-патріотичного виховання учнів та фізичної культури.

2. Спостереження: Аналіз та спостереження за уроками фізичної культури з метою виявлення наявних практик та методів національно-патріотичного виховання.

3. Групові дискусії: Організація зустрічей, де учасники можуть обговорювати та обмінюватися думками щодо національно-патріотичного виховання учнів.

Національно-патріотичне виховання є життєво важливим аспектом сучасного уроку фізичної культури учнів загальноосвітньої школи. Патріотичне виховання означає процес виховання національної гордості, ідентичності та цінностей у людей через освіту.

Фізичне виховання відіграє вирішальну роль у розвитку національної ідентичності та патріотизму, оскільки воно дає студентам можливість брати участь у фізичних навантаженнях, які сприяють

командній роботі, дисципліні та повазі до влади. У статті аналізується інтеграція національно-патріотичного виховання в сучасні уроки фізичної культури учнів загальної середньої школи. Досліджується значення національно-патріотичного виховання, стратегії його реалізації та його вплив на формування особистості дітей та соціальну згуртованість.

Національно-патріотичне виховання є неодмінним аспектом сучасного уроку фізичної культури учнів загальноосвітньої школи. Це стосується процесу прищеплення національної гордості, ідентичності та цінностей людям через освіту. Національно-патріотичне виховання має важливе значення, оскільки сприяє формуванню почуття причетності та вірності своїй країні. У фізичне виховання національно-патріотичне виховання можна інтегрувати через використання національних символів, гімнів, прапорів під час проведення спортивних заходів. На сучасних уроках фізичної культури неодмінною складовою вважається національно-патріотичне виховання (Бондаренко & Косянчук, 2022).

Впровадження національно-патріотичного виховання на уроках фізичної культури є засобом виховання патріотизму та формування свідомого громадянина України. Для включення національно-патріотичного виховання в уроки фізичної культури вчителі використовують різні методи, зокрема рухливі та народні ігри, розваги, естафети, козацькі ігри, спортивні ігри. Ці ігри мають спрощені правила, покликані сприяти вихованню патріотичних почуттів, моральних і фізичних якостей. Для включення національно-патріотичного виховання використовується також позакласна робота, а участь у Всеукраїнській військово-патріотичній спортивній грі «Зірниця» є продуктивним способом роботи зі школярами з формування патріотичних цінностей (Аксьонов, Калашник & Калінін, 2022; Бондаренко & Косянчук, 2022).

Цю гру можна присвятити вивченню героїчних сторінок історії українського народу, що може сприяти вихованню в учнів почуття гордості та патріотизму (Бондаренко & Косянчук, 2022). Загалом, впровадження національно-патріотичного виховання в уроки фізичної культури є ефективним засобом виховання патріотизму та заохочення учнів стати активними, зацікавленими громадянами своєї країни.

Ідеальним середовищем для національно-патріотичного виховання є навчальна програма з фізичної культури. Розвиток і формування базової компетентності та критичного мислення на уроках фізики є ключовим компонентом національно-патріотичного виховання в програмі з фізичної культури. Крім того, до навчальної програми можна включити історичні довідки про відкриття фізичних законів і досягнення вітчизняної науки в різних галузях народного господарства. Також для реалізації національно-патріотичного виховання можна продемонструвати стару техніку та побутову техніку (Корнієнко, 2018).

Крім того, цікаві розповіді про окремі епізоди з життя та діяльності видатних українських учених і винахідників можна використати для залучення учнів до уроку. Складовою національно-патріотичного виховання можуть бути також фото- та відеофрагменти з історії фізики України. Використання уривків із творів, казок, прислів'їв, загадок, віршів, пояснення їх з фізичної точки зору може додатково сприяти реалізації національно-патріотичного виховання (Корнієнко, 2018).

Демонстрація експериментів, моделей фізичних приладів, установок, що відтворюють видатні фізичні відкриття та винаходи в Україні, може бути використана для того, щоб надихнути учнів цінувати наукові досягнення своєї країни. Крім того, завдання українознавчого змісту можна складати та розв'язувати в рамках національно-патріотичного виховання у фізичному вихованні для формування свідомого громадянина України (Корнієнко, 2018).

Загалом, впровадження національно-патріотичного виховання на уроках фізичної культури є чудовою можливістю для виховання в учнів національної гордості та поваги до наукових досягнень. Інтеграція національно-патріотичного виховання у фізичне виховання представляє як проблеми, так і переваги. Фізичне виховання спрямоване насамперед на розвиток у людини знань про свої фізичні здібності та способи їх удосконалення, а також навичок практичної діяльності (Аксьонов, Калашник & Калінін, 2022).

З іншого боку, національне виховання більше займається формуванням гармонійно розвиненої, високоосвіченої, соціально активної, національно свідомої особистості (Бондаренко & Косянчук, 2022).

Завдання полягає в тому, щоб створити навчальну програму, яка збалансувала б ці дві цілі, не спрощуючи та не змінюючи жодну з них. Для досягнення цього балансу необхідна координація науково-дослідної роботи лабораторій інститутів у галузі виховання дітей та студентської молоді із залученням вищих навчальних закладів (Михальченко, 2021).

Крім того, розвиток експериментальних ділянок і лабораторій у наукових установах з проблем національно-патріотичного виховання може сприяти виявленню передового досвіду інтеграції цих двох цілей у фізичне виховання.

Проте реалізація навчальної програми, яка ефективно інтегрує національно-патріотичне виховання у фізичне виховання, потребує комплексної програми, яка відповідає цілям і завданням національно-патріотичного виховання (Отравенко & Пелипась, 2018).

Крім того, важливо стежити за тим, щоб впровадження національно-патріотичного виховання у фізичне виховання не знижувало ефективності фізичного виховання у зміцненні здоров'я та фізичної форми. Незважаючи на ці проблеми, є переваги інтеграції національно-

патріотичного виховання у фізичне виховання. Це й подальший розвиток національної свідомості в суспільстві, формування духовно-морального почуття патріотизму, створення можливостей для особистісного зростання та розвитку в учнів (Школа & Калініна, 2023).

Впровадження національно-патріотичного виховання в сучасний урок фізичної культури стало невід'ємною складовою освітньої системи України. Навчальна програма з фізичної культури створює ідеальні умови для національно-патріотичного виховання.

Однак проблема полягає в тому, щоб інтегрувати цю освіту, не підриваючи ефективності фізичного виховання у зміцненні здоров'я та фізичної форми. Для ефективної інтеграції національно-патріотичного виховання на уроках фізичної культури вчителі використовують різні методи, зокрема рухливі та народні ігри, розваги, естафети, козацькі ігри, спортивні ігри. Для забезпечення ефективності цього виховання необхідна реалізація комплексної програми, що відповідає цілям і завданням національно-патріотичного виховання.

Національно-патріотичне виховання дітей у закладі загальної середньої освіти має велике значення в сучасному світі. Особливо важливі це питання на уроках фізичної культури, де формується не тільки фізичне здоров'я, а й патріотичні почуття та національна свідомість. Уроки фізичної культури є ідеальною площиною для виховання національної гордості та поваги до своєї країни (Отравенко & Пелипась, 2018; Школа & Калініна, 2023).

Під час спортивних змагань та фізичних вправ учні можуть відчутти себе часткою команди, відчутти підтримку одного та викликати у собі почуття патріотизму. Завдяки національно-патріотичному вихованню діти розвивають почуття відданості своєї країни, усвідомлюють важливість обороноздатності та готовності до захисту вітчизни. Вони вчать поважати військових та героїв, які відстоюють мир та безпеку нашої держави.

Національно-патріотичне виховання урізноманітнює уроки фізичної культури та робить їх більш цікавими для учнів. Діти вчать працювати як команда, долати власні обмеження та досягати спільних цілей, що є кількістю навичок як у спорті, так і в житті.

Узагалі, виховання патріотизму у дітей на уроках фізичної культури сприяє формуванню повноцінної особистості, готової до активної участі в житті суспільства та відданої своєї країни. Тому важливо не лише розвивати фізичні якості учнів, а й виховувати в них почуття національної гідності та любові до рідної землі. Незважаючи на виклики, інтеграція національно-патріотичного виховання у фізичне виховання дає такі переваги, як виховання патріотизму та формування свідомого громадянина України. Крім того, можна продемонструвати стару техніку та побутову техніку для реалізації національно-

патріотичного виховання, що ще більше підкреслює важливість включення національно-патріотичного виховання в різні аспекти повсякденного життя.

Майбутні дослідження можуть бути зосереджені на розробці ефективних стратегій і програм інтеграції національно-патріотичного виховання у фізичне виховання, які можна відтворити та застосувати в інших освітніх системах. Загалом інтеграція національно-патріотичного виховання у фізичне виховання є вирішальним кроком на шляху виховання патріотизму та формування свідомого громадянина України.

Висновки. Виховання національно-патріотичних почуттів у дітей – одне з основних завдань сучасної освіти. Особливо важливо це питання в контексті уроків фізичної культури, де формується не лише здорове тіло, а й сильний дух. Під час зайняття спортом та фізичними вправами діти вчаться внутрішнім моральним цінностям – сили волі, взаємодопомоги, командної роботи. Виховання патріотизму на уроках фізичної культури завдяки учням розуміти важливість здорового способу життя для кожного громадянина країни. Одним із способів виховання національно-патріотичних почуттів є включення національних спортивних ігор та традиційних видів спорту до навчального плану. Це дозволяє дітям познайомитися з культурою та спортивними досягненнями своєї країни, створити їхній патріотизм та гордість за свою націю. Також важливою є роль вчителя фізичної культури у вихованні учнів. Він повинен поєднувати в собі вимоги та підтримку, виховувати в учнях почуття гордості за свою країну та бажання досягти великих спортивних досягнень.

Отже, виховання національно-патріотичних почуттів у дітей на уроках фізичної культури – це важлива складова сучасної освіти. Цей процес допомагає не лише фізичному, а й моральному та психологічному розвитку молодого покоління, формує в них почуття гордості за свою країну та бажання приносити користь суспільству.

Список використаної літератури

1. **Аксьонов В. В.,** Калашник Д. С., Калінін К. Є. Національно-патріотичне у фізичному вихованні дітей і молоді в Україні: теоретико-нормативні аспекти. Запровадження інноваційних освітніх практик як засіб підвищення якості національної освіти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (29 листоп. 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради [Електронне видання]. Харків: ХГПА, 2022. 478 с. 2. **Бондаренко Н. В.,** Косянчук С. В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації [для вчителів, методистів, авторів програм і підручників, науковців, викладачів, студентів закладів професійної й

вищої освіти, управлінців, політиків]. Київ: Фенікс, 2022. 64 с.

3. Корнієнко І. В. Національно-патріотичне виховання в системі фізичного виховання школярів: теорія і практика. Київ: Вища школа, 2018. 115 с.

4. Михальченко Н. В. Національно-патріотичне виховання в закладах дошкільної освіти: навчально-методичний посібник для дистанційного навчання. Миколаїв: СПД Румянцева Г. В., 2021. 206 с.

5. Отравенко О. В., Пелипась Д. С. Формування національно-патріотичних якостей учнів основної школи у процесі фізичного виховання. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки.* 2018. № 4 (318). Ч. I, травень. С. 85-94. URI: <http://hdl.handle.net/123456789/6459>.

6. Школа О., Калініна А. Вплив бойового хортингу на якість фізично-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти. *Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти : VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 17 лютого 2023 р.).* Київ: НАУ, 2023. С. 433-440.

Чорний А. О. Національно-патріотичне виховання учнів закладів загальної середньої освіти на уроках фізичної культури

У даній статті розглядається національно-патріотичне виховання в Україні воно є невід'ємним елементом уроків фізичної культури. Фізичне виховання важливе для розвитку патріотизму, дозволяє учням брати участь у фізичних вправах, які сприяють командній роботі та дисципліні. Національно-патріотичне виховання включає в себе процес виховання національної ідентичності, що сприяє формуванню в учнів почуття приналежності до своєї країни. Доказано його вплив на особистість дітей та їх соціальну згуртованість неоціненний. Формування учням почуття любові до рідної землі та поваги до історії своєї країни є основним призначенням національно-патріотичного виховання. Використання національних символів та гімнів під час заняття фізичною культурою може значно збільшити патріотичний настрій учнів. Уроки фізичної культури мають стати платформою для спільного вивчення та усвідомлення національних цінностей та ідеалів. Національно-патріотичне виховання через фізичну культуру забезпечить не тільки здоровий спосіб життя учнів, але й позитивне ставлення до своєї країни та її історії. процес має бути постійним і систематичним, завдяки цьому глибоке усвідомлення національних цінностей формує міцний фундамент громадянської свідомості.

Ключові слова: патріотизм, фізична культура, уроки, загальна середня освіта, діти, виховання, шкільна програма, спорт, патріотичні цінності, національна свідомість, методи виховання, інновації в освіті.

Chorniy A. National-Patriotic Education of Students of General Secondary Education Institutions in Physical Education Classes

This article discusses national-patriotic education in Ukraine as an integral element of physical education lessons. Physical education is important for the development of patriotism, allows students to participate in physical exercises that promote teamwork and discipline. National and patriotic education includes the process of fostering national identity, which helps students develop a sense of belonging to their country. Its impact on children's personalities and social cohesion is invaluable. The integration of national and patriotic education into physical education lessons is seen as a key aspect of the educational process. The main purpose of national and patriotic education is to instil in students a sense of love for their native land and respect for the history of their country. The use of national symbols and anthems during physical education classes can significantly increase students' patriotic mood. Physical education lessons should become a platform for joint study and awareness of national values and ideals. National-patriotic education through physical education will ensure not only a healthy lifestyle for students, but also a positive attitude towards their country and its history. the process should be constant and systematic, so that a deep understanding of national values forms a solid foundation for civic consciousness.

Key words: patriotism, physical education, lessons, general secondary education, children, education, school curriculum, sport, patriotic values, national consciousness, methods of education, innovations in education.

УДК 94:796 – 057.875(477)

А. В. Шевченко

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ)

Згідно з Законом України «Про освіту», однією з мет освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, що включає розвиток її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, а також формування цінностей та компетентностей для успішної самореалізації та виховання відповідальних громадян (Офіційний сайт «Національна федерація бойового хортингу України»). У контексті цього закону важливим є формування військово-патріотичних здібностей, фізичної культури та основ здоров'я учнівської молоді через засоби бойового хортингу. Це спрямовано на підготовку молоді до можливої військової служби як частини державної служби та виховання громадян, готових свідомо вибирати свій шлях на користь інших та суспільства.